

MAKADSKA ŽE- LEZNIČNE REDU- KCIJE MEZDE

25.000 delavcev prizadetih. Mediji unijs pravijo, da je železniških kompanij ne-legalno živ in redukcija ilegal-
Kana. 4. dec. — 25.000 železniških delav-
čev večer obveščenih o
meze za deset odstot-
ki se znižanje učinkovito
novembra naprej.
prej sta upravi dveh žele-
znih sistemov informirali
stante železniških bran-
ki so se zbrali v Mont-
ameravani redukciji.
zanjalo je zelo iznenadilo
voditelje, dasi je sprav-
je par dni prej pripo-
redukcije.
unijs so potem obve-
delavca ministra v Ot-
je priporočilo odbora
nemljivo, ker so železni-
manje svoj odlok večeraj,
do da bi čakale do 15. de-
da bi članstvo lahko iz-
zvedelo besedo. Ako bodo že-
leznice odločile sprejeti-
se bodo vršila nadalj-
gibanja med načelniki u-
stavniki železnic z na-
da se doseže kompro-

Stalin kaznoval profesorja

Izključil ga je iz komunistične
stranke, ker je v nekem član-
ku izrazil dvom glede Lenino-
ve ortodoksni v predvojni
boljševizem

Moskva, 4. dec. — Mlad profesor
zgodovine in član uredni-
škega štaba žurnala "Proletarska
revolucija" si je s svojim član-
kom, v katerem je izrazil dvom
v Leninov predvojni boljševizem,
nakopal jezo diktatorja Stalina.

Profesor A. S. Slutsky, ki si je
priboril precejšen ugled kot zgo-
dovinar boljševiške revolucije,
je bil zaradi omenjenega članka
izključen iz komunistične stranke
in odstavljen kot član uredni-
škega štaba. On in ostali uredni-
ki so dobili ukor. Stalin jih je
ožigoval kot obrekovalce, ponare-
jevalce in trockiste.

Slutsky je v svojem članku re-
kel, da je Lenin podcenjeval ne-
varnost centralizma v Nemčiji in
splošno predvojno socialno demo-
kracijo.

Stalin je naslovil ostro pismo
urednikom, v katerem pravi, da
je hotel Slutsky prikazati Leni-
na kot neiskrenega boljševika
pred imperialistično vojno. "Vi
ne morete diskuzirati o iskreno-
sti Leninovega boljševizma", pi-
še Stalin. "Leninovo boljševizem
je aksijom. Vsako ve, da je bil
on od rojstva boljševik, da je
rastel z njim in je postal močan
v boju proti centralizmu in vsem
drugim oblikam oportunizma".

Armada strmoglavila vla- do v San Salvadorju

President Arturo Araujo pobe-
gnil. Ljudstvo pozdravlja no-
vo vlado

San Salvador, 4. dec. — Mili-
tariistični direktor je večeraj
prevzel krmilo vlade po uspešni
revolvi, ki je strmoglavila režim
predsednika Artura Araujoja.

Araujo je pobežal iz glavnega
mesta, ko je videl, da ne more
potlačiti revolte.

Z organiziranjem novega reži-
ma se bo nadaljevalo v smislu
zakonov republike. Voditelji re-
volte pravijo, da je ljudstvo ši-
rom dežele pozdravilo spremem-
bo v vladi.

Pričakuje se, da se bo danes
otvorilo zasedanje kongresa, ki
bo legaliziral novo vlado.

Militariistična uprava, ki je
prevzela krmilo vlade, vključuje
šest višjih vojaških častnikov in
štiri nižje. Novi režim je bil de-
ležen ovacij pri demonstracijah
v glavnem mestu, katerih se je
udeležilo na tisoče državljanov.

Mexico City, 4. dec. — Poro-
čila iz San Salvadorja kažejo, da
je prišlo do večjih krvavih spo-
padov v revoluciji, ki je rezultirala
v begu predsednika Araujoja
in da so bitke še vedno v te-
ku v kapitolu in predmestjih.

Neko drugo nepotrjeno poročilo
se glasi, da so rebeli ustrelili
Hernandeza Martineza, vojnega
ministra v prejšnji vladi, ker se
je upiral predaji.

Velikodušnost ameriških pluto- kratov do caristov

Boston, Mass. — Medtem ko
se ameriška plutokracija zviija
strahu pred "dolo", ki bi uničila
"samoponos" ameriškega delav-
stva, ako bi bilo deležno sistema-
tične socialne podpore, so kljub
krizi pokazali globoke simpatije
do ruskih caristov v Jugoslaviji.

Vdova pokojnega caristične-
ga bandita Wrangla, baroni-
ca Wrangel, je med njimi nabra-
la vsoto \$136,435 za svoje "žrt-
ve" v Belgradu.

Dva delavska tednika se zdru- žila

Chicago. — Kriza je močno u-
darila tudi delavsko časopisje.
Organizacija Industrial Workers
of the World je radi krize zdru-
žila svoja dva tednika, Indus-
trial Worker in Industrial Soli-
darity. Prvi je izhajal v Seattleu
drugi pa v Chicagu. Sedaj bo iz-
hajal le Industrial Worker v Chi-
cagu.

MACDONALDOVO STALIŠČE ODO- BRENO

Premijer izvojeval bitko, ki se
je nanašala na njegovo politi-
ko o bodoči vladni formi za In-
dijo. Churchillova opozicija po-
ražena

London, 4. dec. — Parlament
je večeraj s ogromno večino odo-
bril MacDonalдово politiko glede
Indije. O tem vprašanju se je vr-
šila vroča debata zadnja dva
dni.

Parlament je podprl premijer-
jevo stališče potem, ko je zavrgel
amendment, ki ga je predložil
Winston Churchill. Glavne točke
amendmenta so bile, da se parla-
ment ne sme izreči v prilog stau-
tusi dominiona za Indijo in da
mora zaščititi britanske trgovinske
pravice v Indiji. Amendment je
bil poražen s 396 proti 43 glasov-
vom.

Churchillov govor je bil eden
najbriljantnejših, ki jih je že
imel v poslanski zbornici. "De-
mokracija v Indiji bi bila nesmi-
sel", je dejal, "ker ni pogojev za
njo. Vsak poskus za apliciranje
demokratskih institucij, kakr-
ne imata na primer Kanada in
Avstralija, bi rezultiral v trino-
štvu in krivolitju".

Churchill je v svojem govoru
tudi silovito kritiziral prejšnjo
delavsko vlado, ki je po njego-
vem mnenju delala velike napa-
ke pri reševanju indijskega pro-
blema. Dejal je, da je Irwin-Gan-
dijev pakt veliko pripomogel k
zrušitvi angleškega kredita.

Gandi, ki ga je bolezen vrgla
na posteljo, se ni formiral defi-
nitivnega mnenja o deklaraciji,
ki jo je podal premijer MacDo-
nald.

Hči umorila mater iz tamljenja

Copenhagen, Danaka, 4. dec. —
Elae Wile Bang je bila večeraj
na svojo lastno izpoved obtože-
na umora svoje matere baronice
von Deuben, ki je več let ležala
v postelji radi neozdravljive bo-
lezni. Baronica je umrla prejš-
nji teden, ker ji je hči dala pre-
veliko dozo medicine. Pred poli-
cijskim sodiščem je hči izjavila,
da se ji je mati smilila, ker je
silno trpela, in zato ji je končala
življenje.

Redukcije mezd v Denverju

Denver, Colo. — Največje "gi-
banje" v tem mestu je redukcija
plač. Devet kompanij je nazna-
nilo znižanje mezd od 10 do
20 odstotkov.

Predsedniške volitve v Argentini

Buenos Aires, 4. dec. — Kakor
vse kaže, je bil general Justo iz-
voljen za predsednika republike
Argentine.

S procesa proti rudarjem

Obrambne priče zanikajo obdol-
žitve državnih prič. Sosed pro-
ti sosedu

Mount Sterling, Ky., 4. dec. —
Procesija slabo obvečenih rudar-
jev, na katerih obrazih se je ja-
sno čitala revščina, je večeraj ko-
rakala pred sodnikom Henry R.
Prewittom, ki predseduje obrav-
navi proti W. B. Jobesu, tajniku
in organizatorju krajevine unije
UMWA v okraju Harlan, ki je
obtožen, da je hujskal in podži-
gal rudarje na izgrede, ki so kon-
čali v umorih. Nastopali so kot
priče obrambne organizacije, ki
se trudi, da reši obtoženca pred
smrtno obsodbo.

Sosed je nastopil proti sosedu,
ko je obramba skušala ovreči iz-
povedi državnih prič. Kljub re-
ščini, ki se je jasno izražala na
njihovih obrazih, so rudarji po-
kazali digniteto in se niso ustra-
šili izpraševanja državnega to-
žilca, ki jih je pri kriznem zašči-
tanju skušal zaplesti v protislo-
vja.

Prosekucija je smatrala, da je
izvojevala veliko zmago, ko je ne-
ka obrambna priča izjavila, da so
na seji rudarske unije na pred-
večer bitke kolektal denar. V
tem je videla evidenco, da je u-
nija porabila nakolektani denar
za nabavo pušk in drugega oro-
žja.

Zagovorniki so pobijali to tr-
ditev in poudarili, da je bil de-
nar namenjen za nakup živil za
lačne otroke bednih rudarskih
družin. Obramba je tudi izvoje-
vala zmago, ko je več prič izpo-
vedalo, da je prvi strel padel iz
strojne puške, kar je dokaz, da
so močno oboroženi kompanijski
policijski otvorili ogenj, ki je re-
zultiral v pokolju. Slišale so se
nadaljnje številne izpovedi, ka-
ke so premogovni magnati izko-
ričevali rudarje in jih držali v fak-
tičnem suženjstvu.

Obravnava se je večeraj neko-
liko zakasnila vsled začasne bo-
lezni bivšega zveznega senatorja
John M. Robsona, glavnega
zagovornika obtoženca. On je
dejal, da je naradni plin, s kateri-
m ogrevajo sodno dvorano, pov-
zročil začasno bolezen. Sodnik
je potem instruiral šerifa, naj dr-
ži okna nekoliko odprta.

Tekstilni delavci pristali na re- dukucijo

New Bedford, Mass. — Orga-
nizirani tekstilni delavci v tem
mestu so pod pritiskom razmer
pristali na zahtevo podjetnikov
za 10% redukcije plač. K temu
koraku je tudi dosti pripomo-
gla izgubljena stavka v Lawren-
cu. Nekateri so argumentirali,
da je bolje pristati na redukcijo
in ohraniti unijo kot pa izgubi-
ti organizacijo, ker bi stavka ne
bila uspešna.

JAPONSKA OD- KLONILA NAČRT LIGE NARODOV

Stališče japonske vlade ovira de-
lo za končanje spora v Mand-
žuriji. Kitajske čete prodira-
jo proti Mukdenu

Tokio, 4. dec. — Današnje po-
ročilo iz Mukdenu se glasi, da je
pričela kitajska armada, ki je
bila koncentrirana v Činčowu,
prodirati s treh strani proti Muk-
denu. Armada sestoji iz konjeni-
ce in infanterije. Glavni stan ja-
panske armade v Mukdenu pravi,
da je situacija resna.

Tokio, 4. dec. — Japonska vla-
da je sinoči odločno odklonila
predlog Lige narodov glede kon-
čanja sovražnosti v Mandžuriji
in sestavila protipredlog, ki bo
danes predložen Svetu Lige nar-
odov, ki zboruje v Parizu. Japo-
nska protestira proti načrtu Lige
narodov, ker omejuje japonske
aktivnosti v poskusu za iztreb-
ljenje kitajskih banditskih tolp
v Mandžuriji. Nasprotuje tudi
predlogu glede odpoklica svojih
čet iz mandžurske pogodbene
cone.

Protipredloge je sestavil ba-
ron Sidehara, japonski sunanji
minister, s sodelovanjem ostalih
članov vladnega kabineta na iz-
redni seji, ki je trajala pozno v
noč. Ti predlogi značajo s instru-
cijami bodo poslani Kenkiču
Yošizawu, zastopniku Japonske
pri Ligi narodov.

Paris, 4. dec. — Svet Lige nar-
odov je bil presenečen, ko je bil
obveščen, da je Japonska odklo-
nila dve točki njegovega načr-
ta, ki sta se tikali imenovanja
neutrálne mednarodne komisije,
ki naj bi vodila preiskavo situa-
cije v Mandžuriji in potem pod-
la svoje priporočila glede likvi-
dacije konflikta med Japonsko in
Kitajsko. Svet Lige narodov bo
o tem razpravjal na svoji dana-
šnji seji.

Sodnik je dovolil možu ločitev od pobožne žene

Baltimore, Md., 4. dec. — Hen-
ry Schmidt je dobil razpoko-
ko je pred sodnikom George A.
Sollerjem izpovedal, da ne mo-
re živeti z njo, ker je preveč po-
božna.

Ko je prišel slučaj pred sod-
nika, je žena prekinila Sollerja
z zahtevo, naj otvori obravnavo
z molitvijo. Ta je odgovoril, da
sodišče ni prostor za molitve,
nakar je ona rekla, da bo nati-
homa opravila svojo molitev.

Schmidt je dejal, da se žena
ni hotela lepo oblačiti in da je
unicila vse dragocenosti, češ, da
ji njena vera ne dopusti lepote-
čenja.

Izseljevanje v so- vjetsko Rusijo

Valel slabih razmer v Združenih
državah je več tisoč delavcev
odpotovalo v Rusijo

New York. — (FP) — V zad-
njih treh mesecih je več kot tri-
tisoč izučeni ameriški delav-
cev odšlo v Rusijo. Tako se
glasi naznanilo, ki ga je obja-
vila Amtorg Trading Corp., so-
vjetska trgovinska organizacija
v Združenih državah.

Sovjetska Rusija potrebuje
izučene delavce, kajti radi po-
manjkanja teh zaostaja produk-
cija v premogovni, jeklarski,
transportni in drugih industri-
jah. Valel krize in pomanjka-
nja dela v ameriških industrijah
se je imigracija iz Združenih
držav v Rusijo povečala.

Poročajo, da tisti Evropel, ki
imajo za seboj večletne izkušnje
kot izveščani delavci v ameri-
ških industrijah, imajo večjo
priliko do službe v Rusiji kot
neizkušeni delavci. Prednost
imajo tudi tisti, ki lahko plača-
jo vozne stroške, in organizira-
ne delavske grupe.

Nekateri, ki so odpotovali v
zadnjih mesecih, so vzeli s se-
boj svoje družine. Pričakuje se,
da bo več tisoč ameriških delav-
cev odpotovalo v Rusijo spom-
ladi.

Profiti jeklarskega trasta so znižali

Kriza občutiljo vse družbe, ven-
dar pa bogati delničarji ne tr-
pe pomanjkanja

Pittsburgh, Pa. — (FP) —
Jeklarski trust je v prvih devet-
ih mesecih 1931 napravil le
33 milijonov profita in komur
je na tem, se lahko zjoka nad
slabim "zaslužkom" jeklarskih
magnatov.

U. S. Steel, glava trasta, je
napravila \$21,755,000 v prvih
devetih mesecih, iz katere vsote
bo morala plačati obresti na
bonde, predno bo razpisala di-
vidende na devet milijonov del-
nic, katere so delničarji prejeli
od korporacije kot darilo.

Proti krizi pa so delničarji
zavarovani s močnim rezervnim
okladom, ki še vedno znaša sko-
ra pol milijarde dolarjev in iz
katerega prejema običajne di-
vidende. Na slabšem so delav-
ci, ker so jim bile utrgane plače
za 10%, poleg tega pa delajo
komaj polovico časa. 23% je bilo
tudi odslovljenih in se zanje
nihče ne zanima. Podjetnikom
in njihovi vladi so problem le
toliko kolikor jih nadlegujejo
razni dobrodelnosti, ki se žive od
mizerije človeštva.

Bethlehem Steel je naredila v
tem času le \$7,476,000 profita.
Youngstown \$1,163,000, Repub-
lic kompanija pa je šla v luknjo
za \$267,000.

Jeklarski magnatje pa prič-
kujejo boljšega "zaslužka" v
zadnji četrtini leta radi uve-
ljavljene redukcije, ki bo v tej
dobi že toliko napolnila njihove
blagajne, da se jim ne bo treba
tresti pred bankrotom in tudi
ne pred izgubo dividend.

Premogovna družba grozi s črno listo

Athens, O. — Sunday Creek
Coal kompanija, največja pre-
mogokopna družba v Hocking
dolini, pri kateri so pred nekaj
tedni zastavkali rudarji, je za-
grozila s črno listo. Stavkarjem
je povedala, da je rov priprav-
ljena zopet odpreti, ampak akti-
vni rudarji ne bodo več dobili de-
la. Stavka je nastala kot protest
rudarjev, ker je družba prisilila
motormene in voznike na nadur-
no delo, seveda brez plače.

Pri več rojih te družbe so ru-
darji potom stavke prisilili kom-
panijo, da jim je dala pravico do
lastnega zastopnika pri tehtan-
ju premoga. Državni zakon to si-
cer zahteva, ampak odkar je iz-
ginila unija, so vsi zakoni krpa
papirja.

PRVI ZNAKI RAZ- KOLA MED KON- SERVATIVCI

Ako ne bo angleški parlament,
v katerem imajo konservativci
večino, odpravil krize, bo
sledil polom

London. — (FP) — Sedaj, ko
se je politična situacija v Angli-
ji nekoliko razčistila, je vidno,
da bo velika volina zmaga, ki
so jo izvojevali toriji v zadnjih
parlamentarnih volitvah, kon-
čno pospešila interese delavske
stranke.

Vladne stranke so šle pred vo-
lilce brez vsakega določene-
ga programa, toda vprašale so, naj
jim volilci poverijo moč, da bo-
do lahko izvlekli deželo iz finan-
čne in ekonomske krize. Delav-
ska stranka, ki je izgubila ne-
katere stare voditelje, je po-
segla v volilni boj z jasno izra-
ženo socialistično platformo.
Prav dobro je bilo razvidno, da
bo zmaga narodne koalicije tri-
umf za konservativce in neke
vrste carinske zaštite.

Kar se je zgodilo, je danes
zgodovina. Narodna koalicija
je dobila mandat združenja, to-
da premijer MacDonald ni še
sedaj predložil jasnega progra-
ma, kaj namerava njegova vla-
da storiti za ozdravljenje situa-
cije. Dejstvo ostane, da narod-
na koalicija ostane torijska vla-
da. Torijci imajo večino v po-
slanski zbornici, kakor tudi ka-
binetu. Vsilje temu, da ji načel-
uje MacDonald, je narodna koa-
licija stranka konservativcev.

Torijci so dobili mandat, da
izveščajo Veliko Britanijo iz kri-
ze, ampak ne vedo kje bi se to-
ga dela polotili. Sicer imajo
nekaj nejasnih načrtov glede
svjajanja carinskih postavk, amp-
pak to je zelo malo. Winston
Churchill, star in zagrižen kon-
servativec, se je hotel povspeti
do vodstva s opozicijo proti
MacDonaldu, ko se je vrnila de-
bata glede neodvisnosti domini-
onov, toda bil je poražen. To je
znakom, ker pokaže, da se je
komaj po par tednih ogromne
konservativne zmage začel raz-
kol v vrstah narodne koalicije.

Velika parlamentarna večina
bo najbrž škodila torijcem. Ako
ne bodo uveljavili ukrepov za
gospodarsko sanacijo Velike
Britanije, je njihova usoda za-
pečetena. Konservativna stran-
ka je na preizkušnji.

Ako bi imela Anglija propor-
čno reprezentacijo, bi laboritska
stranka dobila najmanj dvesto
sedevcev v parlamentu, ne samo
52, kajti za njene kandidate je
bilo oddanih več kot sedem mi-
lijonov glasov, dočim so jih
vladne stranke prejele krog dva-
najst milijonov. To je sila, s
katero je treba računati.

Volitve so vrgle najzmožnej-
še člane delavske stranke iz par-
lamenta. Ti bodo morali iti se-
daj že iz potrebe med ljudstvo
in nadaljevati z vzgojnim delom
v kampanji za zgraditev močne
stranke. Konfuzija in razkol,
ki sta se pojavila med konser-
vativci v parlamentu, bo dolo-
čen dokaz njihove nesposobno-
sti, velika vzgojna kampanja
med masami pa bo rezultirala
v spopolnjeni organizaciji, ki bo
lahko spet prevzela vladno kr-
milo v svoje roke po prihodnjih
volitvah. In morda volitve niso
tako daleč, kot si nekateri pred-
stavljajo. Prav lahko se zgodi,
da bo prišlo do razkola med to-
rijci ter liberalnimi in delavski-
mi ministri v MacDonaldevem
kabinetu, nakar bodo sledile de-
misije manjšinskih ministrov in
vladna kriza, ki bo rezultirala
v razpisu novih splošnih volitev.

Generalni štrajh v Španiji

Madrid, 4. dec. — Splošna že-
lezniška unija, ki ima 45,000 čla-
nov, je zagrozila z generalno
stavko, ako vlada španske repu-
blike takoj ne socializira železnice.

Orlando Spartaco, 22-letni antifasist, je ob sprejemu italijanskega zunanjega ministra Gran-
dija v Philadelphiji zavpil "Dol z Mussolinijem, dol s fašizmom!" nakar je bil aretiran in brž ob-
sojen na dve leti zapora, češ, da je hujskal k izgredom. Sam Grandi je apeliral na gospodarja, naj
fanta pomilosti.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year...

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Czecho \$2.50 per year.

One dollar per copy.—Reprints as no fee.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts will not be returned.

Member of the Federated Press

Glasovi iz naselbin

Zanimiva beleška iz raznih krajev

Datum v ogleljaju, na primer (Nov. 30, 1931) poter vašega imena na naslov pomeni, da vam je s tem datumom postala znana...

Kongres prihaja

Dne 7. decembra se formalno odpre federalni kongres, ki je bil izvoljen pred trinajstimi meseci. To zasedanje bi bilo važno in velikega pomena v današnjih resnih časih...

Politično ni 72. kongres nič ne miš. V spodnji zbornici imajo demokrati tri ali štiri glasove večine in poleg teh in republikancev je eden farmer-laborit iz Minnesote...

Tega pa ne bo. Strankarska razlika med demokrati in republikanci je le navidezna. Čim malo popraskaj prve ali druge po njih ekonomskih trebih, takoj vidiš, da ni med njimi nobene bistvene razlike.

Senator Joe Robinson iz Arkanzasa, ki je bil demokratiški kandidat za podpredsednika leta 1928, danes pa je vodja demokratov v senatu, je izjavil, da je on proti zvišanju davkov na velike dohodke.

Toda obe etari stranki v kongresu imata v svoji sredi "insurgente" ali upornike, oziroma takozvane progresivce, ki so v ekonomskih in socialnih vprašanjih liberalnejši in nekateri so celo radikalni.

Od tega progresivnega elementa je največ odvisno, kako se bo obnašal novi kongres. To je edini element, ki bi lahko imel moč ravnateljstva v obeh zbornicah kongresa in izsilil iz reaktivne opozicije nekaj dobrih zakonov.

To so razlogi, da napredno ameriško delavstvo ne more dosti pričakovati od novega kongresa. Kričanja in besedičenja bo dosti, cele poplave in drugega malo.

Iz Minnesote

Duluth, Minn. — November, predzadnji mesec v letu, je pri kraju in ko to pišem, je padel prvi sneg, spremljan z burjo in mrzom.

Duluth je nekako središče razne trgovine in transportacije. Letos je vse bolj klaverno in mnogo je brezposelnih in gladnih.

Dne 14. okt. je v St. Louis okrajnem zavetišču preminul rojak John Podjet, doma iz vasi Oravec na Gorenjskem.

Poročilo zastopnika

Johnstown, Pa. — Po pettedenakem potovanju sem se spet vrnil domov, dasi ni bilo bogve kakšnega uspeha po naselbinah, ki sem jih v tem času obiskal.

Opazil sem, da se naša mladina kaj slabo zanima za delavsko gibanje, ampak tudi za naše podpornice organizacije in sploh za vse, kar bi ji lahko koristilo sedaj in pozneje.

Dne 28. nov. sem spet šel na pot, dasi je nastajal snežni vihar, in sem se odpravil v Johnstown. Najprej sem se ustavil pri Klinarjevih, kjer sem prenočil. Hvala za gostoljubnost.

aje so me prijazno sprejeli ter mi šli na roke. Obiskal sem tudi Jerneja Intiharja, predsednika društva št. 289 SNPJ.

Obiskal sem tudi slovenskega trgovca J. Langerholca, kjer sem se sestal z rojakom Snajem iz Bridgeporta.

Beliehemaska bajka

Farrell-Sharon, Pa. — Kmalu bo minilo 1931 let odkar se je rodil Jezus v Betlehemu, tako zvani izveščar in odrešenik celoga sveta.

Zgodovina Jezusa je zapovedana v štirih knjigah, ki jih opisujejo štirje apostoli, in ti so: Matevž, Marko, Lukež in Janez.

Ce govori Matevž resnico, potem Laže Luka in če ta govori resnico, potem je Matevž lažnjivec.

"Navdahnjenje" in "razode-

te" bi morali oboje priznati namožečim, ker si nasprotujeta. Povest o angelu, ki je naznanil kar imenuje cerkev brezmadežne spočetje, ni niti osmnjeno v knjigah, ki ju pripisujejo Marku in Janezu in je različno poročano v Matevžu in Lukežuvi knjigi.

Mar bi kdo verjel temu ali o nemu dekletu, če bi trdila in tudi prisegla, da je spočela svojega otroka po svetem duhu in da ji je to povedal angel? Gotovo bi ne verjel nihče.

Smrtina kosa

Johnstown, Pa. — Na zahvalni dan, dne 26. nov., je podlegel poškodbam Michael Sajatović, katere je zadobil od drvečega avtobusa, ki ga je skoro na mestu ubil.

Smrtina neogoda

Harborton, O. — Na 21. nov. zvečer se je tukaj pripetila nesreča, katere žrtev je bil rojak Jakob Šabec.

Pokojni Jakob Šabec zapuščila je žena s šestimi otroci. Nesreča je zelo veliki udarec za družino.

sošale prizadeti družini! Pokojni Jakob bo ostal v naših arcih vedno ne samo kot pevec, ampak tudi kot dober član človeške družbe!

Za pevsko društvo "Javornik" — Joseph Gabrovšek.

Članaki shod v Chicagu

Jutri popoldan se vrši zborovanje skupnega članstva SNPJ čikaške okolice.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Zadnje tedne je uredništvo Prosvete prejelo od več rojakov angleške izrezke o Rusiji.

Sanje na povelje

Sanje poskušajo ljudje razlagati že nad 3000 let, kajti že v staroegiptovskih in starobabilonskih spisah najdemo poskuse razlagati sanje.

To trdimo lahko samo o nekaterih "alkaloidih", n. pr. o morfiju; bežne in meglene sanje postanejo pod učinkom morfije, svetle in jasne.

Slösson omenja neko žensko, ki je vsak dan uživala sredstvo proti prehudemu pritisku krvi.

Ta pojav tolmači dr. Slösson tako-le: Sanje so ostanki našega duševnega življenja, ki ga živimo pri polni zavesti.

Ce to drži, kar pravi Slösson, potem ni več daleč čas, ko bomo svoje sanje izdelovali v laboratorijih kakor kakšne razglednice...

Boj bolečini

Dolgo trpljenje utegne imeti hude posledice za pacienta. Zato in seveda tudi iz usmiljenja skuša kirurg ublažiti ali odpraviti bolečino.

Prof. dr. Abel s dunajskega vseučilišča raziskuje v nekem članku na temelju fosilnih ostankov pračloveka vprašanje, kje in kdaj se je zgodil prehod iz praopice v človeka.

Po njegovem naziraju se je ta prehod izvršil nekako v srednjem miocenu; prvotna domovina živali, iz katere so se razvile človeške opice in človek, pa je morala biti Srednja Azija.

Kdaj je iz opice nastal človek?

Prof. dr. Abel s dunajskega vseučilišča raziskuje v nekem članku na temelju fosilnih ostankov pračloveka vprašanje, kje in kdaj se je zgodil prehod iz praopice v človeka.

Prof. dr. Abel s dunajskega vseučilišča raziskuje v nekem članku na temelju fosilnih ostankov pračloveka vprašanje, kje in kdaj se je zgodil prehod iz praopice v človeka.

Prof. dr. Abel s dunajskega vseučilišča raziskuje v nekem članku na temelju fosilnih ostankov pračloveka vprašanje, kje in kdaj se je zgodil prehod iz praopice v človeka.

Prof. dr. Abel s dunajskega vseučilišča raziskuje v nekem članku na temelju fosilnih ostankov pračloveka vprašanje, kje in kdaj se je zgodil prehod iz praopice v človeka.

Prof. dr. Abel s dunajskega vseučilišča raziskuje v nekem članku na temelju fosilnih ostankov pračloveka vprašanje, kje in kdaj se je zgodil prehod iz praopice v človeka.

Prof. dr. Abel s dunajskega vseučilišča raziskuje v nekem članku na temelju fosilnih ostankov pračloveka vprašanje, kje in kdaj se je zgodil prehod iz praopice v človeka.

Prof. dr. Abel s dunajskega vseučilišča raziskuje v nekem članku na temelju fosilnih ostankov pračloveka vprašanje, kje in kdaj se je zgodil prehod iz praopice v človeka.

Juanita Burns, letalka iz Los Angelesa, ki se pripravja na polet čez Pacifik, je prejela od praznovernega oboževalca napopano mačko z željo, da jo vzame s seboj v zrak, češ, da ji prinese srečo.

Kako je v Rusiji

Henry T. Rainey iz Carrolltona, Ill., v Illinois State Registru

V donskem bazinu predsednik rudarstva unije, katera šteje 18,000 mož in žena, upošlehih v omenjenih 23 premogovnikih. Vprašal sem Esintina, če Kostanko govori resnico in on je rekel, da je vsaka beseda in vsaka številka resnična. Unija rudarjev ni imela še nobene stavke. Kostanko je tehnik, ki se je od navadnega rudarja sam dvignil do te pozicije. Spada h komunistični stranki in prejema 900 rubljev mesečne plače. Oba sta izjavila, da v premogovnikih donske doline ni nobenega prisilnega in kazenskega dela.

Kostanko je tudi rekel, da pojde v dveh mesecih v Združene države kot član komisije rudarskih ekspertov, ki si bodo ogledali ameriško rudarstvo, in takrat me bo obiskal v Washingtonu in mi dal še druge informacije.

Samarev je rudar, ki še vedno dela pod zemljo. Tu sledi moj razgovor z njim, ki kaže, s kakim navdušenjem delajo ti ruški delavci.

Razgovarjala sva se takole: Rainey: Ali ste prisiljeni delati v jami? Samarev: Niti najmanj ne. Jaz delam, ker sam hočem. Rainey: Veste za koga, ki je prisiljen delati v teh jamah? Samarev: Ne vem za nikogar. Rainey: Koliko ste stari? Samarev: Osemindeset let. Rainey: Koliko let ste že delali v rovu, kadar ste dosegli 50 let? Samarev: Čez petindvajset let. Rainey: Tedaj bi bili lahko šli v pokoj in vseeno bi pobirali plačo? Samarev: Zakaj bi šel v pokoj? Lahko še delam, prav tako lahko kot vsak drugi. Rainey: Ko ste bili stari 50 let, bi bili lahko šli v pokoj, potem pa bi se vrnili na delo in vlekli dvojno plačo, ali ne? Samarev: Seveda bi to lahko storili; še danes to lahko storim. Rainey: Zakaj nečete? Samarev: Zakaj za vruga bi jaz izkoriščal svojo deželo? V tem času se je zbralo kakih 40 ali 60 rudarjev okoli nas in burno so aplaudirali zadnjim besedam Samareva.

Rainey: Ali je še več takih kot ste vi, ki bi lahko vlekli pokojnino, pa je nočejo? Samarev: Da, mnogo jih je. Spet so drugi aplaudirali in mu pritrjevali. Samareva sem fotografiral in dobil dobro sliko. Njegov izraz "Zakaj za vruga bi jaz izkoriščal svojo deželo?" V tem času se je zbralo kakih 40 ali 60 rudarjev okoli nas in burno so aplaudirali zadnjim besedam Samareva.

Rainey: Ali je še več takih kot ste vi, ki bi lahko vlekli pokojnino, pa je nočejo? Samarev: Da, mnogo jih je. Spet so drugi aplaudirali in mu pritrjevali. Samareva sem fotografiral in dobil dobro sliko. Njegov izraz "Zakaj za vruga bi jaz izkoriščal svojo deželo?" V tem času se je zbralo kakih 40 ali 60 rudarjev okoli nas in burno so aplaudirali zadnjim besedam Samareva.

Rainey: Ali veste za koga, ki proti svoji volji dela v teh rovin? Drugi delavec: Nikogar ni... Zakaj nečete vi Amerikanci trgovati z nami? Mi bi radi kupovali od vas. Vaši stroji so najboljši. Radi bi imeli kredit od Združenih držav kakor ga imamo od Nemčije. Ampak, če ne boste trgovali z nami, mi bomo napredovali brez vas.

Tretji rudar: Ne — mi vsi delamo prostovoljno in radi. Zadnji mesec sem drage volje podpisal za 65 rubljev vladnih bondov; prihodnji mesec podpisem za 95 rubljev. Tako iz naše mezde podpiramo svojo državo in radi... V obrtni koli sem srečal štiri najstarejšega dečka, ki je imel lep obraz kakor deklica. Uči se rokodelstva in prejema štiri rublje dnevno ter ima prosto stanovanje in hrano, dokler se ne izuči. Rudarski direktor, ki je bil z menoj, ga je vprašal: "Čuj, dečko, kdo te je privedel sem? Ali te je vojak z našim bajonetom prignjal sem, da se boš učil?" "Ne, zakaj bi me vojak prignjal sem, saj nisem bandid," je odgovoril fant.

(V prihodnjem članku bo Rainey povedal brez komentarja o splošnih razmerah med rudarji in o delu v stranki v donskem bazinu.)

Vesti iz Jugoslavije

Ljubljana, 18. nov. 1931. Obup ali tvegana predznost

Pri ljubljanskem opernem gledališču se je zgrudil mlad človek. Ko so ga pobrali, je trdil, da je pogoitnil nož in pilo. Ko so ga prepeljali v bolnico ter ga pregledali z radijskim aparatom, so res opazili v želodcu onesvečenega žepni nožiček in pilo. Zakaj je pogoitnil to, ne pove. Je to 22-letni graver Marjan Pajer brez stalnega bivališča in brez posla. Mogoče je hotel izvršiti a tem samomor ali pa je hotel priti samo do brezplačne toplotne hrane. Je pa njegova stara nava, da ga golta nevarne predmete. Ko je bil pomlad zaprt v mariborskih zaporih, je poplul z zobmi iz stene več dolgih žebeljev ter jih pogoitnil. Tako je prišel v ljubljansko bolnico, kjer so spravili od njega žebelje. Pajer pa je pobegnil ter se tako rešil vrnitve v zapora. Tudi zdaj ga upajo arečno rešiti žepnega nožička in pile, da ju bo lahko spet nosil v žepu, dokler ne pride nov obup ter ju spet pogoltno.

Kolesar in nesreča
Na cesti med Čakovcem in Strigovo je neki kolesar podrl na tla starca Mata Stutka, ki pa ni čutil posebnih poškodb ter je odšel domov v spremetvu kolesarja. Toda naslednjega dne se je njegovo stanje nenadoma poslabšalo in je kmalu umrl. Zdravnik je ugotovil, da je imel počeno lobanjo in je sploh čudno, da je ostal Stutek toliko časa živ.

Smart Slovence pri vojaki
V Mostarju je služil vojake 22-letni Rudolf Glaser iz Poljčan. Te dni bi imel doslužiti vojaški rok in doma so ga že pričakovali, a so prejeli vest, da jim je Rudolf umrl v vojaški bolnici v Mostarju. Po nesreči se je bil s puško obstrlel ter v bolnici poškodbi podlegel.

Umrl so
V Celju je umrl 63-letni Matvež Deželak, delavec iz Marijagradca. — Na Bledu je umrl Gabriel Janša, kolarški mojster. — V Ljubljani je umrla Ivanka Pirnat. — Na Klancu pri Komendi je umrl Jože Lah, posestnik. — V Konjicah je umrl posestnik, gostilničar in mesar Andrej Sutter, star 83 let.

V celjski bolnici so umrli: Alojzij Verder, star 39 let, doma iz Bukovja pri Marijagradcu, 76-letni Andrej Drev od St. Pja pri Velenju, 25-letni Filip Breznikar, dninar iz Marija Reke ter 46-letni Josip Zakelj, železniški čuvaj iz Poljčan. — V St. Jurju ob j. železnici je umrl pleškar Cvetko, v Loki pri Zusmu pa se je ustrelil žandar Kokolj.

V Dolenji vasi pri Ribnici je umrl Martin Tomše, podpredsednik finančne kontrole v pokouju. V Ljubljani je umrl upokojeni oficir Adolf Mladič. V Krškem je umrl 83-letni Ivan Lapajne, prvi ravnatelj krške meščanske šole. Rodom je bil iz idrijske okolice. V Bitnjah pri Kranju je umrl Franc Sifrer, ki je s svojimi 90 leti bil najstarejši občan občine Strazišče. V Mariboru je umrla 68-letna Ana Glaber, žena vpkokojenega železničarja. V Ptujju je umrl 52-letni Milan Gregorič.

V celjski bolnici sta umrla 62-letni Anton Kolar od Sv. Pongrača pri Grižah ter 69-letni Valentin Videc iz Petrovd. V ptujski hiralnici je umrla Marija Kranjčeva iz Studencev pri Mariboru.

Umor pri Kamniku
V noči od 16. na 17. novembra je neznan napadalec ubil v Hudem pri Radomljah (v kamniški okolici) 70-letnega fabriškega delavca in kočarja Alojzija Pirca. Neznane je vmiolil v hlev in razbijal po oknu; ko je gospodar odprl vrata hiše in stopil na prag, mu je neznanec s dvema udarcema prebil lobanjo, da je Pirc takoj obležal mrtev. Potem je neznanec izginil v noč. Kdo in zakaj je izvršil ta umor, ne vedo.

Tudi opomin
Ljubljanska policija je vsa vesela, da je prišla skupino mladoletnih vmiolilcev in tatov, ki so kradli po Ljubljani. Je pa to le dokaz, kako hudo je življenje, ko stiska mlade ljudi, skoro še otroke, peha v delo in delo v brezposelnost, brezposelnost v viome in krajo.

Samomori
Blizu Maribora je pri Teznu legel pod vlak tezenski občinski uradnik Ivan Aprilnik, ki so ga našli mrtvega, z dravskega dravnega mostu v Mariboru pa je skočil v Dravo ter utonil v njej komaj 23-letni urarski pomočnik Emerik Golob. Blizu mariborskega predmestja Studenci so otroci našli v gozdu obešenega 41-letnega mizarja Konrada Lukasa, delavca v železniški delavnici. V Ptujju je hotel izvršiti samomor 21-letni Lvan Valoptič iz Nove cerkve v Halozah, a so ga pravočasno rešili iz potoka Studenčnica, kamor je v samomirlem namenu skočil. Povečini je vzrok teh samomorov pomanjkanje in obup radi preživljanja družine v teh težkih časih. Redukcije pa se vrste druga za drugo. Tudi samomori so vedno bolj česti.

Slovenska Narodna Podporna Jednota
Ustanovljena 8. aprila 1904
Inkorp. 17. Junija 1907 v državi Illinois
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.
UPRAVNI ODBEK:
VINCENT CAJNKAR, predsednik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAS NOVAK, tajnik bol. oddelka... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:
ANDREW VIDRICH, prvi podpredsednik, 669 Russell Ave., Johnstown, Pa.
DONALD J. LOTRICH, drugi podpreds., 1937 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
JOHN J. ZAVERTNIK, gl. sadravnik... 3724 W. 26th St., Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODBEK:
FRANK ALESH, predsednik... 3124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.
JOHN OLIP... 149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
JOSEPH SISKOVICH... 1009 E. 74th Street, Cleveland, Ohio.

POBORTNI ODBEK:
JOHN GORSEK, predsednik... 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON ŠULAR... Box 27, Arbans, Kans.
JOHN TRČELJ... Box 387, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ... Box 61, Park Hill, Pa.
FRANCES ZAKOVSEK... 1016 Adams St., No. Chicago, Ill.

OKROŽNI ZASTOPNIKI:
GEORGE SMREKAR, prvo okrožje... 187 Main Ave., W. Allquippa, Pa.
JOHN LOKAR JE., drugo okrožje... 695 E. 162nd St., Cleveland, Ohio.
FRANK KLJUN, tretje okrožje... Box 656, Chisholm, Minn.
JOSEPH BRATEKOVICH, četrto okrožje... R. 8, Pittsburg, Kans.
FRANK KLOPČIČ, peto okrožje... Box 153, Rock Springs, Wyo.

NADZORNI ODBEK:
FRANK ZAITZ, predsednik... 3639 W. 28th St., Chicago, Ill.
ALBERT HRAST... 1015 W. Pierce St., Milwaukee, Wis.
FRED MALGAL... 35 Central Park, Peru, Ill.

POBORI—Korrespondenca s glavnimi odbori, ki delajo v gl. uradu, se veči lahko: VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. predsednika, naj se pošljejo na predsedništvo. VSA DRUGA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. tajnika, naj se pošljejo na tajništvo. VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. blagajnika, naj se pošljejo na blagajništvo. VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. upravitelja, naj se pošljejo na upraviteljsko pisarno. VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. urednika, naj se pošljejo na uredništvo. VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. sodnika, naj se pošljejo na sodniško pisarno. VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. izvršnega, naj se pošljejo na izvršniški pisarni. VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. nadzornika, naj se pošljejo na nadzorni pisarni. VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. izvršnega, naj se pošljejo na izvršniški pisarni. VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. nadzornika, naj se pošljejo na nadzorni pisarni. VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. izvršnega, naj se pošljejo na izvršniški pisarni. VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. nadzornika, naj se pošljejo na nadzorni pisarni.

Svetniki in večeci

Pri Brockhausu je izšlo ilustrirano delo: Alexandra David — Neel "Heilige und Hexer", o veri in vražah v deželi lamaisma. Pisateljica, poprej lektorica na pariških in bruseljski univerzi, je nad 10 let prebrala po tibetskih samostanih in samotičih. Maharašča v Sikkimu in Dalaj Lama sta bila njena zavetnika. Ker se pozna tamkajšnji jezik in pismo ter je sama budhistinja, ji ni bilo pretežko dobiti znanje svecenštva. Razodeli so ji vsakovrstne tajne vede, nase je vzela trde, krute, včasih skoraj bizane preskušnje, kakršne nalagajo svojim učencem tibetski mistiki in magi. Nemški raziskovalec onih krajev, Wilhelm Filchner, govori o Neelovki kakor o ženi, "ki je Tibet doživela in pretrpela". V navedenem spisu se seznanimo s tibetsko vero v bogove in duhove, s predstavami o posmrtnosti, o potovanju duš tja do nirvane, s bitkom in žitkom puščavnikov in redovnic, ki se včasih zde pristni učenjaki, drugič pa prekanjeni dobičkarji, ki izkoriščajo ljudsko omejenost. Čutimo se v dobri zgodnjega srednjega veka, v dobi bikarjev in spokornikov, ako čitamo o solanju "ravne poti" in o vežbanju volje ("tumo rekiang"), pri katerem postane život dočista neobčuten za hlad, tako da vajence gol ali nag stoji na zimskem mrazu ter se odeva z rutami, ki jih je namočil v ledeni vodi. Štivo je vseskozi napeto, zabeljeno z galaskim podsmehom, odpirajoč pogled v mišljenje narodov na visokih planotah notranje Azije, ki so od nekdaj veljali za čuvarje skrivnih znanosti in posebnih duhovnih moči. Čudoma zremo v prepad človeške duše.

To je pa že škandal, kakor ti z menoj ravnaš! Vsa bo mislil, da sem tukaj le kuharica, ne pa gospodinja!"

"Kdor je kdaj pri nas večerjal, tega ne bo mislil!"

Čikanski budget

Chicago. — Mestna uprava je te dni predložila mestni zbornici mestni budget ali proračun za leto 1932. Budget znaša nekaj čez 58 milijonov dolarjev in pokazuje majhen previšek, ki je mogoč na ta način, da so znižali plače mestnih nameščencev, mnogih nameščencev so pa odslovili. Zjaj so začeli veliko kampanjo za prodajne "tax warrants" (obveznic na neistrajane davke), katerih bi radi prodali za \$75,000,000, da bi mesto poravnalo zaostalo plačo učiteljskemu osebju in drugim javnim nameščencem.

Liberalizacija kongresnega reda
Washington, D. C. — Akcija za reformiranje poslovnega reda v nižji zbornici kongresa je v teku v odborih republikanskih in demokratiških kongresnikov. V četrtki je republikanski odbor s 43 proti 36 glasovom sklenil, da zaostuje 145 podpisov za prenos vsake predloge iz odbeka pred zbornico na glasovanje. Po starem pravilu je morala biti večina, to je 218 podpisov.

Uradniki uslužbenici delajo zastoj
East Pittsburgh, Pa. — Uslužbenici v uradih Westinghouse kompanije so se izkazali veliko bolj velikodušne napram družbi kot pa ona napram njim. Vsak petek delajo za družbo brezplačno. Poleg tega jim je bila znižana meza v zadnjih 16 mesecih, mnogim do 46%. Z novim letom pa jim je družba obljubila nadaljnjo redukcijo za 10%.

Ocenitev osebne imovine v Chicagu zastala
Springfield, Ill. — Načrt za ponovno ocenitev vse osebne imovine (premišne) v okraju Cook v svrhu obdavčenja za leto 1930, ki je bil sprejet v zbornici zadnjega sredo, je prišel v zastoj v senatu, kjer je naletel na opozicijo.

Ni iz te župnije!
Nedeljska služba božja v vsaki cerkvi je opravljena. Verniki hite iz cerkve. Pa niso veseli kakor druge nedelje. Pridiga je bila le preveč pretresljiva; župnik je govoril o poslednji sodbi in o kaznih, ki čakajo grešnike. Vsi so potrti. Le eden med kmeti sloni mirno ob cerkvenih vratih in si prižiga pipo. Pa stopi drugi kmet k njemu: "Kaj tebi ni šlo do živga, kar se gospod govori?" "Zakaj?" se začudi nagovorjenec. "Mene se te reči ne tičejo, saj nisem iz vaše župnije!"

Cleveland se je zavaroval proti "dolu"

Zbral je \$5,650,000 v Community Fund za agitacijo proti vladnemu zavarovanju. Velekapitalisti imajo glavno besedo

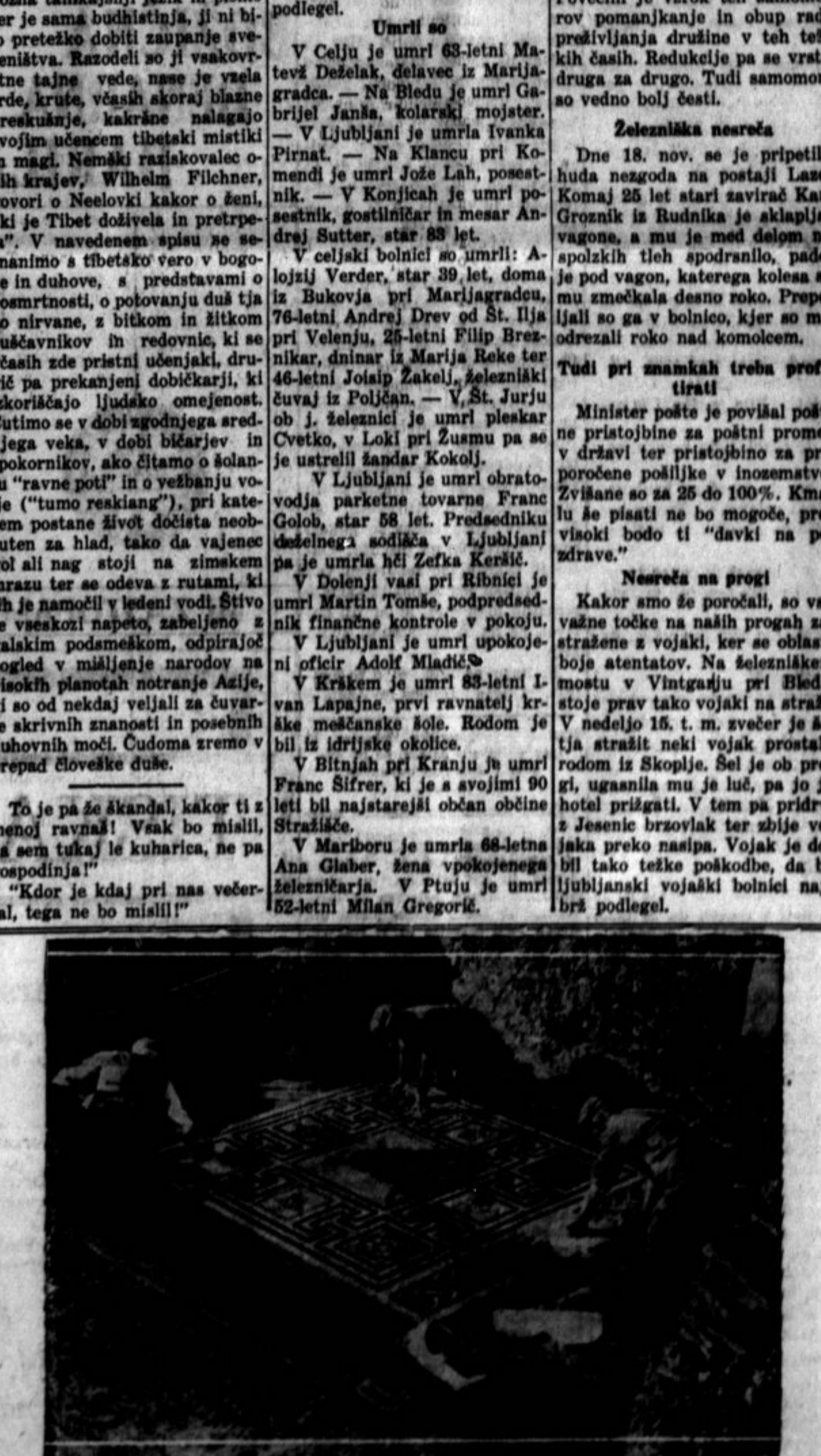
Cleveland, O. — (FP) — Z velikim bobnanjem, izsiljevanjem in grožnjami so clevelandski mogotci zbrali v Community Fund vsoto \$5,650,000 in se s tem zavarovali, po lastnem zadržju, pred vladno dolo. S tem namenom so šli v fehtarsko kampanjo, katero so izrabili za boj proti vladnemu zavarovanju.

To je razvidno tudi iz brošure, v kateri so navodila govornikom in med katerimi je tudi tale obris fondovskega namena: "Uspeh fonda bo odvrnil dolo," je rečeno v brošuri. "Sentiment ameriškega biznisa je skoraj popolnoma proti načrtu federalne dolo brezposelnim... Najboljše upanje proti federalni doli leži v prizadevanju nad 600 vodilnih mest, ki skušajo demonstrirati pred otvoritvijo kongresa, da so zmožna potom kombinacije javnih in privatnih sredstev reševati problem lastne pomoči."

Da se doseže kvota tega sklada, je American Steel & Wire kompanija pred pričetkom kampanje uposila 4000 delavcev, od katerih so zahtevali enodnevno plačo. In sedaj, ko je kampanja končana in naročilo družbe skoraj izgotovljeno, se pričakuje, da bodo ti delavci zopet vrženi na cesto. Več drugih družb se je poslužilo enake taktike.

V kampanji je bila vprežena vsa sila velebizniškega Clevelanda. Delavci v vseh podjetjih so bili prisiljeni prispevati njih kvoto, katero je določilo vodstvo tovarne. Operatorji vzpenjač v nekem downtown poslojpu, katerim je bila plača utrgana za \$12 na mesec in od katerih je eden izgubil pohltvo, ker ni mogel plačevati obrovov, so morali prispevati v sklad pod pritiskom izgube dela.

Mesto Denver zbralo milijon dolarjev
Denver, Colo. — Kampanja za zbiranje sklada milijon dolarjev za žrtve kapitalističnega "reda" je zaključena z uspehom za wellferove. Kot po drugih mestih je bil tudi tukaj močan pritisk na delavce in trgovske prodajalke, ki zaslužijo po \$9 na teden. V sklad so morale prispevati tridnevno plačo, ravno tako delavci po tovarnah.

Razvaline rimskega mesta Verulamium blizu St. Albana v Angliji. Globoko pod zemljo so odkrili lep mozaik, ki ima na sredi sliko rimskega solnčnega boga. Vse te najdbe so last londonskega muzeja.

ki ga delavec porabi s hodovalno iz doma do jame in se domov, se šteje k njegovemu delu. Štiri odstotke delavcev pod zemljo so ženem med vsemi delavci je o 15 odstotkov žensk. Ženske upošlene pri konveorjih gonilni sili, nobena pa ne prejema.

Prečna meza rudarja: ki delajo pod zemljo, je od 225 do 250 rubljev. (Rubelj je 51 ameriških centov). Povprečna meza družinskih delavcev, tesarov, drugih, je 171 rubljev na teden. Poleg tega dobi vsak denar 15 odstotkov odškodnine za delo; ako njegova stanarica prejema petnajst odstotkov meze, doplača preveček za delo; če pa stanarica znaša 15% meze, mu to doplačajo v gotovini. Brez dela vsi rudarji prejema do 250 rubljev na teden.

Rainey: Slišal sem praviti, da jih je pet milijonov.

Prvi rudar: Pošljite jih nekaj k nam. Mi jim damo delo. Pošljite jih milijon!

V boju za kruh

Za Prosveto spisal Nace Mihovec

"To mi takoj napišite in nujno razpošljite. Gospod grof Barnelli in vladni svetnik Cingrilli se nahajata na Dunaju, pošlijte jima vabila ekspresno in skučajte dobiti telefonično zvezo z njima ter jih povabiti na sejo."

Uradniki so opazili vso to nervoznost in se vprašali drug drugega, kaj neki se je moralo zgoditi. Alfreda, ki je slutila, za kaj da gre, se je pa ves čas vedla, kakor da bi za njo bila to deveta brigada.

Takoj drugi dan po seji upravnega sveta si je bilo ravnateljstvo na jasnem od kod izhajajo vse ta pojasnila vojnemu ministarstvu.

V pondeljek dopoldan sta bila poklicana Alfreda in Jože Poznik k ravnateljstvu. Na mizi je pa bila pripravljena za vsakega trimesečna plača v naprej in pa spričevala.

Generalni ravnatelj je vsakega posebej poklical k sebi in v kratkih besedah tudi odslavit:

"Ravnateljstvo na vašo službo ne reflektira več, tu imate plačo v naprej za odpovedni rok."

Jože in Alfreda sta vedela, da je vsako zagovarjanje in vprašanje odveč ter tudi ni ne eden ne drugi reagiral. Alfreda, ki je bila prva v pisarni, je Jožeta čakala na cesti. Nikoli se ni bil Jože tako potrt kakor takrat. Ni mu bilo zanj, temveč za Alfredo mu je bilo. Ves plah se Jože približa Alfredo, ona pa je to takoj opazila in predno je kaj rekla, mu pravi:

"Potrt ste, gospod Poznik, nič si iz tega ne delajte skrbi, mlad človek ste, polno življenja in agiliteti vam je priloženo, lahko boste prišli do kruha."

Ves osupljen je Jože poslušal Alfredine besede in ji plaho rekel:
"Za vas mi je, gospodična, ne zame, jaz imam že itak svoj načrt."

"Tudi jaz ga imam, davno že nameravam, da grem v Ameriko, strica imam tam, večkrat mi je že pisal, naj pridem k njemu."

Začuden je Jože poslušal Alfredo, zri ji je naravnost v oči, plahost mu je pa izginela z obraza in komaj so mu besede na pol glasno zdrknile iz ust:

"To naključje!"
"Zakaj naključje?" je dostavila Alfreda.

"Gojim že delj časa to misel, da bi šel v Ameriko. Kakor veste, sem zaročen in prav radi tega hočem iti v Ameriko, da si tam, če bom imel srečo nekaj prihranil in ustanovim svoj dom."

"Vse je mogoče, lahko da imate srečo. Moj stric je tam inženir v Pittsburghu v železni tovarni, mislim, da so to jeklarne. Imel je nekaj šol in nekaj časa je študiral kemijo, zdaj pa mu prav dobro gre. Mene vedno vabil, naj pridem k njemu. In tako sem sedaj našla priliko, da se popeljem čez lužo. No, mogoče je, da se skupaj peljeva?"

"Vse je lahko, če prehitro ne odidete, jaz bom imel še nekaj dni opraviti tu, potem pa se odpeljem. Najbrže tudi moja zaročenka."

"To bi bilo prav, da bi se peljali skupaj, čez osem dni odpelje parnik 'Marta Washington', s tem se lahko odpeljemo, do tedaj pa uredimo našo zadevo tu." Tako je Alfreda Jožeta pregovarjala.

Jože je bil ves vnet za to, da se pelje skupaj z Alfredo. Njen pogum je le občudoval in Alfredo visoko cenil.

Poslovlila sta se, prej pa se domenila, da se drugi dan snidejo pri Primičevih.

XIV.

V Ameriko!

Jože si iz tega, da je zgubil službo, ni ničesar storil, tudi Lenčki ni nič omenil. Imel

je svoj načrt že davno skovan. Takoj prve dni, ko je bil brez dela, je pospravil akupaj svoje stvari in si vse potrebno preskrbel, da se odpelje čez veliko lužo; predno pa to stori, se hoče z Lenčko poročiti, da ne bi o njem kaj slabega mislila.

Krasen dan; na nebu ni bilo niti oblaka, nebo je bilo, kakor da še nikdar ni gnešlo, nikdar še strela na zemljo poslalo, nikoli še to čez po cvetju posipalo, nikoli še hudournikov zakrivilo. Morje je bilo brez najmanjšega valčka, le višnjev obraz neba se je zrcalil v njem. Tu pa tam se je videlo srebrenne trake na morju, ki so jih pleli vijaki parnikov, prihajajoč iz pristanišč.

Jože je sedel na hribčku v parku Sv. Andreja in čakal na Lenčko, ki je imela priti ob treh popoldan. Lenčka je nekoliko zakasnila kakor sta se zmenila. Medtem, ko je Jože opazoval vso to krasoto morsk narave in bil zadovoljen v uganjanje njegovega bodočega življenja, ga je Lenčka vasa zasopljena prišla za roko in mu dejala:

"V kaj si tako zatopljen, kaj neki ugibaš?"

Jože se ozre pa njo in ji pravi:

"Kaj pa tako hitro hodiš, da si vsa potna. No, kaj mi boš povedala?"

"Veliko ti imam povedati; svojo službo bom zapustila, moram jo zapustiti." Zadnje besede je Lenčka povdarila z nekako skrbjo in Jože je to takoj opazil in ji rekel:

"No, pa kaj zato, s tem se najine graščine še niso podirle in sedaj, ko imava oba čas, bova itak nove sezidala."

"Ah, Jože, ti se vedno šališ, mene pa vendar skrbi," mu reče Lenčka.

"Kaj te bo skrbelo, mene pa prav nič ne skrbi, niti to ne, če sem brez dela. Kaj pa je bilo takega, da moraš iti iz službe?"

"Konzul je odpoklican in gre v Ameriko, mene pa na vse načine pregovarjajo, da bi šla z njimi. Le pomisli, kako naj to storim, ko vendar od tebe ne grem nikamor!"

Pri teh besedah sta zdrknili po njenih licih dve debeli solzi, kakor da bi padla dva bisera na tla. Jože napravi resen obraz in ji pravi:

"Torej, ako brez mene res nikamor ne greš, tedaj ostanj pri konzulu in službi in se pelji z njim v Ameriko, ker jaz tudi pojdem tja."

"Kako? Kaj nameravaš? Vidiš, ti se zopet šališ!" Lenčki so se ponovno utrlje dve debeli solzi. Jože je videl, da jo muči.

"Glej, jaz sem že vse preskrbel, da greva v Ameriko; imam že vse pripravljeno, denar za vozne listke zate in zame, če pa ti ostanš pri konzulu, tedaj kupim samo en vozni listek, to je pa tembolje."

Lenčkin obraz se je zjasnil in sama ni vedela, kako so njene ustnice prišle na Jožetove, le nekaj gorkega je čutila po vsem telesu, čutila je, kakor da bi ji padel kamen od srca. Oči je imela uprte v Jožetove in videla je, da ji hoče Jože še nekaj povedati. Bila je tiha, čez nekaj časa pa mu pravi:

"Jože, kakor boš ti rekel, tako bom naredila!"

"Da, odločil sem se, da grem za kruhom. Kjer bo boljši kruh, tam ostaneva. Preverjen sem, da v Ameriki večje kose režejo in radi tega greva tja. Predno pa greva, te pa hočem poročiti, da prideva tja kot mož in žena; to se pravi, če je tebi prav." Pri teh besedah jo Jože ljubeznjivo pogleda.

"Napravi kakor veš, jaz sem le srečna, če sem pri tebi!"

(Dalje prihodnjik.)

iskreno prošnjo, če bi ne hotel morda vzeti njegove hčerke k sebi na oskrbo in bi mu ona zato opravljala male domače posle . . . so se vrata na veselje očeto odprle. Starcu so se zasolile oči od brezmejnne hvaležnosti, kajti povsod so njegovo prošnjo dosedaj hladno odbijali.

In tako je prišla Anica kot šestnajstletno dekle v hišo veletrgovca Vladimirja Štrbana in njegove soproge Helene.

— Bo vendarle v boljši hiši in lažje ji bo. Zavarovana bo pred zlobnimi jeziki in nevarnimi priložnostmi, ki jih ima vsako mesto preveč. In gotovo še boljše za tako mlado lepo deklico, kakor je naša Anica! je mirno in z nekaj posebnim ponosom govoril njen oče.

Tako je Anica ostala v mestu. Po dnevi je delala pri šivilji. Njena mojstrica je bila dobra mlada ženaka, ki je razumela Anico in njeno prešerno veselje, ki ga daje zdrava brezbrizna mladost. Delala je vedno marljivo, prepevala in žvrgolela, da so jo imeli radi. Včasih se jo je lotilo domotožje, ko se je spomnila svojih staršev na vasi. Ali tudi to je hitro minilo, in življenje je teklo v zadovoljstvu.

Po končanem delu se je vračala domov in tam pomagala milostljivi gospi Heleni in se je igrala z njihovim petletnim sinkom Rudijem. Gospod in gospa Štrban sta takorekoč uživala. Ne toliko v tem, da jima je Anica delala, kakor v svoji lastni dobrotljivosti. In vsakomur so kazali Anico kot nekak važen dokument svoje plemenitosti in samaritanščine.

Leta so tekla. Anica se je z vsakim dnevom razvijala v vse bujnjejšo dekle. Nežna mala prsa so postajala z vsakim dnevom bolj plastična. Oči so dobile neki poseben žarki sijaj in več se ni hotela tako prešerno igrati z malim Rudijem, kakor nekoč. To spremembo je opazil posebno vlečenjeni gospod Vladimir Štrban, veletrgovec. Anica je instinktivno čutila, da jo nekaj časa sem nekako drugače ogleduje in trudila se je, da se tem pogledom skrrije.

Prej mu je morala vsako nedeljo vedno vezati kravato. Ker je bila majhne rasti, se je vspenjala vedno na prste in se tako nehotje naslonila na milostljivega gospoda Štrbana. Ali sedaj tega ni hotel več delati. Bala se je njegovega obnašanja. Ko je zadnjikrat vezala kravato, je gospod Štrban čutil na sebi dotik mladega in nedotakljivega telesa, čutil je na svojih prsih popje njenih vedrih prsi. In ta zdrav vonj telesa so goltali njegovi živci in ga pijanili. Ošel je takrat ves zasopljen ven in v vizijah preživil vse sladkostrastne momente, ki bi jih doživel, če na Anici izpolni svojo željo.

In neko nedeljo se je to zgodilo. Gospa Helena je odšla z

malim Rudijem nekam na obisk. Doma je ostal gospod Štrban, ker ga je bolela glava. Anica je pospravljala. Gospoda Štrbana je na enkrat nehala boleti glava in začel se je oblačiti. Poklical je Anico, da mu zaveže zopet kravato. Obotavljala se je, a vendar je šla. Morala je. Ko mu je začela vezati, se je fin in vedno spoštljiv obraz gospoda veletrgovca spremenil. Kri mu je šinila v obraz, oči so mu divje leketale in stopile z jamic. Ko ga je Anica vsa prestrašena vprašala, če mu morda ni slabo, se je ves divji vrgel na njo. Branila se je, jokala, prosila, ali vse zaman.

Seksualnosti gospoda dobrotnika Štrbana je bilo zadoščeno. Mlado in ubožno dekle je moralo podleči njegovi pohoti.

Anica v prvem hipu pravzaprav sama ni znala, kaj se je zgodilo z njo. Bila je vsa preplašena. Čutila je samo, da jo je gospod strašno ponizal, da jo je osramotil. Jokala je. Gospod dobrotnik je postal sirov.

— Kaj hudiča se sedaj cmeriš? Saj že tri leta zastojš žreš moj kruh!

Za kratek čas

Stari oče

Tujec: "Kdo pa je onle stari mož?"

Mimica: "Naš stari očka."

Tujec: "Koliko pa je že star?"

Mimica: "Ne vem, pri hiši ga imamo pa že dolgo."

Prijazno

"Smrkelj, kaj bi pa vi napravili, če bi videli ponoči, da civilisti tepo vašega narednika?"

BOŽIČNA DENARNA DARILA

za Vaše sorodnike v Jugoslaviji pošljite skoz nas. Naša točna hitra postrežba, kakor tudi nizke cene vsake posamezne pošiljke, so vzrok, da se na tisoče Jugoslovancev poslužuje našega podjetja

BOŽIČNI IZLET

v domovino bodo osebno vodili zkušeni vodniki. Izletniki bodo potovali brezskrbno in udobno, ker vso skrb prevzame mo vsi tiste, ki bodo potovali z našim posredovanjem. Glejte, da t Vas izkoristite prednost tega božičnega izleta, in v ta namen obrnite na

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILLINOIS

MI ZASTOPAMO VSE PAROBRODNE DRUŽBE

TELEFON ROCKWELL 4904

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA

Vilko Ivanuš:

Povest o Anici in njenem sinu

(Napisano za Prosveto)

Mlada ženaka, z globokimi črnimi očmi in sajastocnimi lasmi, ki relektivno prehajajo v temnomodre nijanse, je šla trosoca se, po blatni dolgi cesti. Ogrnjena je bila z modro volneno ruto, a na glavi je imela robec. V naročju je stiskala otročička, ki je bil vsled mraza ves moder v obraz in ročice. Sneg je padal v debelih kosmičih in se na blatni zemlji spreminjal v grdo kaljuzo. Veter je pihal, ašmel po golih vejah redkega drevja, ki je pošastno strašilo ob cesti s svojimi vejami, kakor da so to nekakšni ogledani okostnjaki.

Začelo se je mrčaiti. Veter je zvižgal vedno močnejše in metal sneženke mladi ženski v obraz. Njen majhen črvč je začel jokati. Čutil je glad. V sled mraza je ves drgetal. Ona ga je v obupu vse močnejše stiskala k sebi, hoteč ga ogreti in mu hvala svoje toplo sapo v mrzle ročice in obrazek. Solze so ji stopale v oči. Čutila je, kako se ji krči srce od bolečine. Bolelo jo je, ker ni mogla pomagati te-

mu nedolžnemu bitju. Kako mu naj pomaga, ko nji sami primanjkuje moči in toplote. Čevlji so ji premočeni in hladna, umazana voda ji mrazi noge. Čisto mehnično koraka po tem razmazanem blatu. Sama čuti zimo in lakoto.

Ze je nastala noč. A ona je šla vse dalje po blatni cesti, kakor senca. Tudi njen lep ovalen obraz je že vsled mrazu pomodrel, a polne majhne ustnice so bile skremžene od mrzlice. Srce ji je burno utripalo a zobje sklepotali. Ko se je spomnila svoje zlomljene mladosti, je začutila še težjo bolečino. Slaba prsa ji je razburkal grenak vzdih. Skozi njene solze plakala je razžaljena in izkoriščana mladost. Vse tisto, kar jo je skrozil mesec, ko je nosila to majhno bitje, tako tiščalo, je sedaj planilo na dan z elementarno silo. Na zamrzo lice majhnega otroka so začele padati njene tople materninske solze, ki so se na to spreminile v led in tako še bolj mrazilo malo bitje, ki ji je začelo plakati še glasneje.

In mlada ženaka se je vzdramila od svoje žalosti.

— Ubóžček, trepetaš od mraza in lakote. A tvoj oče? On?

— Gotovo se zabava v krogu svoje spoštovane družine, kadi dragoceno cigaro in kvarta s ti-

Govorila je tako otroku in zdelo se ji je, kakor da jo otrok razume in kakor da se s tožnim pogledom pridružuje njenemu protestu. Nekoliko se je umirila in vse jasnejše ji je stopilo pred oči vse iz nedavne preteklosti.

Kot šestnajstletno dekle so jo starši dali v mesto, da se izuči za šiviljo. Ravno je dokončala nekaj razredov višje šole. Bila je jedinica. Doma je bilo siromaštvo in starši so hoteli, da bi se hčerki ne bilo treba tako mučiti na kmetih, kakor se morajo oni.

— Anica mora imeti lepše življenje! so vedno govorili.

Poln nad v boljšo bodočnost je odpeljal oče Anico v mesto. S teškim arcem je šla. Se so ji vrvele po glavi materine solze, blagoslov in nauki. Oče jo je tolžil s tisto kmečko primitivnostjo, ki včasih tako blagodejno deluje. Našel je mesto pri neki mladi šivilji. Tu se bo Anica učila. Ali sedaj še treba najti stanovanje in hrano.

Gospod Vladimir Štrban, veletrgovec, je imel že dolgo načrt, da nekeje uspešno odigra vlogo dobrotnika. Njegova žena, milostljiva gospa Helena ga je vestno v tem njegovem filantropskem stremljenju podpirala. In ko je stari Aničin oče slučajno potrkal na vrata z

Slavna Južnoameriška Orkestra, ki igra v Buenos Airesu, se bo silala v Zedinjenih državah

Južna Amerika in Zedinjene države so sedaj zvezane od zadnje sobote večer 5. decembra, ko je igral slavni Južnoameriški orkester v Buenos Airesu in se je silal vse akosti Zedinjene države, katerega so sponzorirali ob Lucky Strike plesni uri. Godba tega orkestra se je transmitala v New York Studio po kratki valovni oddaji in tam se je razposlal poslušalec po deželi. Popularni plesni koncert, ki bo igral v New Yorku je bo alternativno med tem ko bo igral Južnoameriški orkester, tako bosti obe dve grupi nastopajevani iz New Yorka po Walterju Winchelhu, slavnem časnikarskem kolumnistu. Izбира Buenos Aires orkestra je prednost tega programa, ki še tretje izra orkester iz kake druge dežele in ki je bil razposlan ameriškim poslušalcem potom Lucky Strike plesne ure. Sibony Orkester, igrajoč v Havani, Cuba, in Jack Denny's orkester igrajoč v Montrealu so bili že silšani, kakor tudi slavni ameriški plesni orkester igrajoč iz vseh krajev te dežele. Priprave so tudi v teku, da se vredi potrebno za orkester igrajoč v Londonu, Parizu in drugih oddaljenih krajih. Tovarnarji Lucky Strike cigaret se niso hali potrošiti, da so naredili njih tri tedenske razposiljative (torek, četrtek in soboto) največjo reprezentacijo njih plesne godbe v zgodovini na radio.

Kakor se je svet oprjel Lucky Strike cigaret, ker so dobre za grlo in zavite, da se lahko odprejo v Celophane, ravno tako se je svet obrnil sedaj na Lucky Strike radio razposiljatev njih plesne godbe—igrane od slavnega orkestra—od kjerkoli že ob določenem času. —(Adv.)